

BBN-MŰV-311/b: Forrásismeret (középkor)

A kép legitimitásának kérdése a középkori nyugati teológiában

Reginald Pecock: Repressor over much blaming of the clergy

2007. szeptember 25., A Biblia szöveg hagyománya a középkorban

Túlélőkészlet:

Biblia sacra iuxta vulgatum versionem, adiuvantibus B. Fischer, I. Gribomont, H. F. D. Sparks, W. Thiele recensuit et brevi apparatu critico instruxit Robertus Weber (1969), Stuttgart 1994⁴ (az ún. „Fischer-Weber” vagy másként „Stuttgarteri Vulgata”, a legelterjedtebb és mérvadó tudományos kézikiadás; számos utánnomással)

Berlioz, Jacques és mások: *Identifier sources et citations* (L’atelier du médiéviste, 1), 11–25.

(tankönyvszerűen használható áttekintés, egyúttal bibliográfia a mérvadó szövegkiadásokhoz és kézikönyvekhez)

Leinsle, Ulrich G.: *A skolasztikus teológia története* (1995), Budapest 2007, 48–57. (jól átgondolt összefoglalás a Biblia használatának középkori eszközeiről és módjairól)

I. A kanonikus könyvek kiválasztódása

Campanhausen, Hans von: *Die Entstehung der christlichen Bibel*, Berlin 1975

Metzger, Bruce M.: *The Canon of the New Testament: Its Origin, Development, and Significance*, Oxford 1987

II. A Vulgata előtt

1. A *Septuaginta*. – Az Ószövetség legelterjedtebb görög fordítása. – Mint inspirált és mint revízióra szoruló fordítás. – Origenes *Hexapla*-ja.

2. A *Vetus Latina*. – Mint gyűjtőfogalom a *Vulgata* előtti latin szövegváltozatokra. – A középkor számára elsősorban a latin egyházatyák idézeteiből és a liturgia szövegeiből ismert.

Septuaginta id est vetus Testamentum Graece iuxta LXX interpretes (1935). *Editio altera*, kiad. Rahlfs, Alfred – Hanhart, Robert, Stuttgart 2006

Biblorum sacrorum latinae versiones antiquae seu Vetus Italica ..., I–III., kiad. Sabatier, Pierre, Remis 1743–1749 (reprint: Turnhout 1976)

Vetus Latina. Die Reste der altlateinischen Bibel nach Petrus Sabatier neu gesammelt ..., kiad. Erzabtei Beuron, Freiburg i.Br. 1951 skk.

Bogaert, Pierre-Maurice: *La Bible latine des origines au moyen âge: Aperçu historique, état des questions*, in: *Revue théologique de Louvain* 19 (1988), 137–159, 276–314 (különösen 143–156).

III. A Vulgata

1. Története, definíciója. – Szent Jeromos revideált és újrafordított szövegei. – A karoling bibliareform. – A *Biblia Parisiensis*.

2. Nyomtatott kiadások. – Gutenberg. – Robert Estienne. – A Tridenti Zsinat és a *Clementina*. – Kritikai kiadások.

Biblia sacra iuxta Vulgatum Clementina: nova editio, kiad. Colunga, Alberto – Turrado, Lorenzo, Madrid 1982⁶ (újabb kiadások is)

Biblia sacra iuxta latinam vulgatum versionem ad codicum fidem ..., I–XVIII., Romae 1926–1995

Fischer, Bonifatius: *Novae concordantiae biblicorum sacrorum iuxta vulgatum versionem critice editam*, I – V., Stuttgart–Bad Cannstatt 1977

Smalley, Beryl: *The Study of the Bible in the Middle Ages* (1941), Oxford 1952², 112–185.

Fischer, Bonifatius: *Lateinische Bibelhandschriften im frühen Mittelalter* (Aus der Geschichte der lateinischen Bibel, 11), Freiburg i.Br. 1985, 101–403.

Bogaert: i. m., 156–159, 288–304.

IV. Protestáns Bibliák. – A *Nova Vulgata*.